

im Palladiosti würde ich ihm bauen: darin stehen zehn Statuen. Unter neun der Statuen meine ich, wie die Zahl der Musen, so die seiner Symphonien: Klio sei die heroïsche, Thalia die vierte, Euterpe die Pastorale, er selbst der göttliche Musaget ».

Wat we bedoelen met dit grootsch geheel van Beethoven's Symphonieën springt duidelijk in 't oog, als we ze vergelijken met die van zijn voorganger Haydn. Diens symphonieën vormen wel ieder op zich zelve één geheel, maar wat is haar inhoud en bedoeling? Vroolijk en blijmoedig huppelen zij daarheen; allen zeggen hetzelfde, al is het in verschillende vorm. Ze werken nog geen diepere gedachten uit, de bedoeling is niet ideëel genoeg: 't is meer een spel der tonen. Wie zou kunnen zeggen, dat hij Haydn niet kent, als hij een paar dozijn van zijn symphonieën moest missen?

Als een openbaring liggen daarentegen Beethoven's symphonieën voor ons, als een ontvouwing van zijn wezen. Zijn derde, de »Eroica« is beslissend voor zijn verder leven. »So pocht das Schicksal an die Pforte« heet het in het begin van de vijfde. Hij voelt het noodlot als een verscheurend dier hem besluipen: »Ich will das Schicksal in den Rachen greifen« roept hij het tartend tegen. En het glorieuze einde van den strijd bezingt hij triomfantelijk in zijn Vreugdelied. Dan is het einde gekomen en de strijd volstreden: »Laszt uns das Lied des unsterblichen Schillers singen!«

* * *

Er ligt een gevaar in te spreken over den inhoud van een toonstuk. Woorden doen hier soms meer kwaad dan goed. De kans bestaat immers — en menigeen laat zich ertoe verlokken — dat men geheel willekeurig gedachten in het werk van den componist »hinein interpretirt«, die oorspronkelijk allermintst er in lagen. Vooral in den tegenwoordigen tijd is er maar al te zeer een streven, door